

Türkiye

Sefa Koyuncu

Yaşadıkça

sefa.koyuncu@tg.com.tr

Paris Ekolü'ne İslâm etkisi

P

aris Ekolü...
Son yıllarda yıldızı parlayan soyut sanatçıların kaynağına inebilmek için mercek altına almamız

gereken önemli bir kavram.

Paris Ekolü (École de Paris), **Batı sanatında**, yirminci yüzyılın ilk yarısında Paris'te yerleşik olan, benzer akımlarda yer almış sanatçıları anlatmak üzere kullanılan bir terimdir.

1. **Dünya Savaşı** öncesinde Paris'te bulunan **Pablo Picasso, Marc Chagall, Amedeo Modigliani, Pierre Bonnard** ve **Henri Matisse** gibi sanatçılar, ortaya çıkardıkları **Post-Empresyonizm, Kübizm, Fauvizm** gibi akımlarla **Paris Okulu'nun** öncüleridir.

Charles Estienne, 1952 yılında düzenlenen "**Yeni Paris Ekolünün Ressamları**" adlı serginin broşüründe, **Paris Ekolü'nü** tanımlarken; **Paris Ekolü'yle** birlikte, sanatın artık doğayı taklit etmekten vazgeçtiğini ve onun anlamı hâline geldiğini söyler.

Bu açıdan, **Paris Ekolü'ne Batı sanatının** gerçek **Rönesans'ı** demek yanlış olmaz.

-Bu yeni **Rönesans'ın** itici gücü ise **İslâm ve Doğu sanatlarıdır**.

TÜRK-İSLÂM DAMGASI

2. **Dünya Savaşı'nın** ardından sanatın Paris'te atan kalbi, dünyanın dört yanından sanatçıları kendine çeker ve **soyut sanat** tesirini hissettirmeye başlar. **Varoluşçuluk, Yeni Dalga** gibi birçok akımın doğduğu bu dönem, **Türk resim sanatının** da evrensel boyutta gelişimine şahitlik eder.

Fransız Kültür Merkezi'nin katkılarıyla, **Yapı Kredi Kazım Taşkent Sanat Galerisi'nde** düzenlenen "**Paris Okulu ve Türk Ressamları**" adlı serginin (5-10 Haziran 2000) kataloğu 1945-1960 arası Paris'ine, o dönem eserlerine ve **Türk resim tarihine** ışık tutuyor. Sergide, **Cihat Burak'ın "Paris Masalı"**, **Abidin Dino'nun "Antibes"**, **Fikret Mualla'nın "Müzyisyenler"**, **Fahr-el**

Nissa Zeid'in "Soyut Kompozisyon"u, Avni Arbaş'ın "Paris", Tiraje Dikmen'in "Kurtuluş Savaşı", Neşet Günel'in "Düşünen Kadın", Adnan Çoker'in "Ahtapot"u vb. yer alır.

RAFFI PORTAKAL ANLATTIYOR

"19.11.1989 akşamı saat 21.15'de, TRT2'de "**Portre**" isimli bir program yayınlandı. Bu programda ünlü antikacı ve müzayedeci **Raffi Portakal**, şunları söyledi: **Picasso, Ahmed Karahisarî'nin** besmele yazılarını görmüş, ondan yola çıkarak modern ve soyut resim yapmaya başlamıştır. **Picasso'ya** göre **Hattat Ahmed Karahisarî** yıllarca önce modern resim yapmıştır."

Ünlü ressam hocalarımızdan **Eşref Üren**, anlatıyor: "**Hasan Kavruk** isminde bir ressam hocamız var. Bir sohbetimizde şöyle dedi: Ben **Picasso'nun** atölyesine gittim. **Paris'e...** İstedim ki atölyesinde biraz çalışayım. Kendisi bana sordu: "**Hangi millettensin?**" Ben **Türk'üm** deyince, "**Sen git, kendi memleketindeki hat yazılarını incele. Biz onlara erişmeye çalışıyoruz**" dedi." (Dr. Vedat Erkul, Sanat ve İnsan, s. 141-142)

Nejad Melih Devrim, kendisiyle 1982'de yapılan bir röportajda, 1960'a kadar olan sanatını, kaligrafi (Hat), **Paris Ekolü** renkçiliği ve siyah-beyaz olarak üç döneme ayırır. **Jacques Lassaigne'a** göre, **Nejad'ın** yeni **Fransız** resmine katkısı, dengeli yapısı ve yalınlığı ile olur. Hem **İslâm Hat San'atı'na**, hem de **Bizans Sembolizmi'ne** bağlı olan **Nejad Devrim**, günümüzün ritm ve mekân problemlerine kendine özgü çözümler getirir: Bu özelliği ile onun resmi, yeni **Fransız** resmine "**Doğu'dan** gelen ilk ve son derece sağlıklı bir katkıdır." Bu sağlıklı katkı, **Nejad Devrim'in** sanatının tam da "**Lirik Soyut'a** uygun, **Doğu sanatlarının** izlerini taşıyan, açık ve serbest yapısından kaynaklanır.

Sözün özü:

-**Türk-İslâm San'atı, Paris Ekolü'ne** damgasını vurmuştur!..

